

§ 7

**Verksamhetsplan för Skarpnäcks
stadsdelsnämnd 2017**

BESLUT

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar följande:

1. Verksamhetsplanen för år 2017 fastställs.
2. Resultatenheter enligt bilaga 1:4 fastställs.
3. Ansöka hos kommunstyrelsen om budgetjustering för åtgärder inom naturreservaten om 4,0 mnkr.
4. Ansöka hos kommunstyrelsen om budgetjustering för hemlöshet om 0,8 mnkr.
5. Ansöka hos kommunstyrelsen om budgetjustering för åtgärder för giftfri förskola om 2,0 mnkr.
6. Ansöka hos kommunstyrelsen om budgetjustering för klimatinvesteringar om 1,0 mnkr.
7. Ansöka hos kommunstyrelsen om budgetjustering för kompetensutveckling om 0,3 mnkr
8. Ansöka om budgetjustering för ökade avskrivningskostnader om 2,1 mnkr.
9. Ge stadsdelsdirektören delegation för att ansöka om medel från sociala investeringsfonden.
10. Omslutningsförändringar om 91,3 mnkr redovisas till kommunstyrelsen.
11. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
12. Paragrafen förklaras omedelbart justerad
13. (Tillägg) Att 950 000 kr avsätts för föreningsbidrag

För att stärka den lokala demokratin föreslås att nämnden beslutar att höja budgeten för föreningsbidrag från 800 000 kr till 950 000 kr.

Enligt nämndens riktlinjer för föreningsbidrag ska verksamheter som beviljas bidrag främja jämställdhet,

Sammanträdesprotokoll**Sammanträdesdatum****Blad****2016-12-15****9**

delaktighet, lika rättigheter och folkhälsa. Verksamheterna ska genomsyras av de demokratiska värderingar som råder i samhället. Föreningarna ska ha en inriktning som ligger i linje med stadens policy i principiella frågor som bygger på jämställdhet, jämlikhet, tillgänglighet och frihet från våld och diskriminering. Verksamheter eller aktiviteter som skapar mötesplatser, ger förutsättningar för dialog och samtal samt ökar delaktigheten och förståelsen för andra stärker den sociala sammanhållningen och främjar stadsdelens sociala och demokratiska hållbarhet.

Ärendet

Ärendet redovisas i förvaltningens tjänsteutlåtande (dnr: 1.1. -424/16), daterat 2016-12-12.

Kommunfullmäktiges budget är stadens övergripande styrdokument för verksamhetsåret. I budget för 2017 har kommunfullmäktige angett fyra verksamhetsöverskridande inriktningsmål samt mål för verksamhetsområden. Indikatorer har fastställts och ska följas upp för att säkerställa måluppfyllelse och resultat. Kommunfullmäktige har även beslutat om aktiviteter som ska genomföras inom det kommande året.

Samtliga nämnder ska i enlighet med stadens regler för ekonomisk förvaltning upprätta en egen verksamhetsplan för 2017 med utgångspunkt från den budget som kommunfullmäktige fastställt. Nämnderna har till uppgift att genomföra sina verksamheter inom ramen för den budget som kommunfullmäktige har fastställt.

Nämndens verksamhetsplan är utformad utifrån stadens webbaserade planerings- och uppföljningssystem, ILS (Integrerat ledningssystem) och innehåller nämndmål som beskriver hur nämnden ska arbeta utifrån de angivna inriktningsmål och verksamhetsmål samt årsmål för fastställda indikatorer. Nämnden har även tillfört egna indikatorer och aktiviteter för att säkerställa att

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-12-15

10

verksamheterna inom nämnden arbetar utifrån fastställda målsättningar.

Framlagda förslag till beslut

Ordförande Ewa Larsson (MP) yrkar bifall till majoritetens förslag. Kristina Lutz (M) och Jessica Sjönell (L) yrkar bifall till eget förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns tre förslag till beslut och det är förvaltningens förslag, majoritetens förslag och moderaternas, liberalernas, centerpartiets och kristdemokraternas gemensamma förslag. Ordföranden finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt majoritetens förslag.

Reservation

Vice ordförande Kristina Lutz (M) m.fl. och ledamot Jessica Sjönell (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för ett eget förslag till beslut enligt följande:

att stadsdelsförvaltningens förslag till beslut avslås.

att stadsdelsförvaltningen ges i uppdrag att återkomma till nämnden med en verksamhetsplan för 2017 i överensstämmelse med vad som anförs i alliansens förslag till beslut

att därutöver anföras

Alliansen i Skarpnäck

Vi allianspartier är beredda att ta över styret i stadsdelen. Trots att vi är fyra olika partier har vi visat både i ord och handling, att vi kan samarbeta och leda utvecklingen framåt med alla medborgares bästa i fokus. Vi har klarat

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-12-15

11

det tidigare och vi kommer att göra det igen när vi Allianspartier förhoppningsvis tar över i Stockholm efter valet 2018.

Vår vision är en öppen, hållbar, trygg, tillåtande och framtidsinriktad stad där människor arbetar, där det finns en mångfald av människor, många företag och företagare samt en stad dit studenter från hela världen söker sig till universitet och högskolor.

Vår politik för fler jobb med låg skatt, trygg välfärd och en fungerande vardag har prövats i flera val och har vunnit stockholmarnas förtroende. Vårt Stockholm är en stad där människor vill bo och trivas, där människor vill skaffa barn och där människor vill bli gamla. Det ska finnas bra förskolor och skolor, med fokus på kunskap. Stockholm ska vara en stad för alla där tillgängligheten ständigt utvecklas. I Stockholm ska alla känna sig trygga. Vår utgångspunkt är den enskilda stockholmaren.

Vi tror på människors förmåga, mer än på politikens, men är medvetna om politikens betydelse för att möjliggöra en god samhällsutveckling. Det personliga ansvaret kan aldrig ersättas av politiska beslut, däremot kan politiken hämma och inskränka möjligheterna för människor att skapa sina livschanser. Politiken får inte resa hinder för människors livsval, utan behöver skapa förutsättningar för människor att söka de lösningar som passar dem bäst.

Vi vill bevara, stärka och fortsätta att utveckla valfriheten. De avgörande besluten ska fattas av stockholmarna själva, oavsett om det gäller val av barnomsorg, skola och pedagogisk inriktning, vård- och omsorgsboende eller andra välfärdstjänster. Stadens service till stockholmarna ska vara av hög

Sammanträdesprotokoll**Sammanträdesdatum****Blad****2016-12-15****12**

Stockholmarna ska ha frihet och möjlighet att förverkliga sina drömmar om ett bra liv. Därför ska politiken riva hinder och alltid sträva efter att förenkla för invånare och företag i relationerna med staden och tillvarata det civila samhällets dynamik och kreativitet. Det omgivande samhället är större än staden och staden måste samverka med övriga goda krafter i samhället för att säkra en positiv utveckling.

Myndighetsutövningen ska vara rättssäker och präglas av gott bemötande, likställighet mellan offentliga och fristående aktörer samt av effektiv hantering. Det är stockholmarnas behov av arbete, utbildning, omsorg, bostäder, arbetsplatser och transporter som ska vägleda det växande Stockholm. Vår målsättning är att Stockholm ska vara en stad som det är enkelt att leva i. Stockholmarna rätt att förvänta sig att allt fungerar så att vardagen går ihop.

Såväl alla invånare som anställda i Stockholms stad ska bli bemötta med respekt och kunskap oavsett etnicitet, kön, religion eller sexuell läggning. All välfärdsverksamhet i stadsdelen ska hålla en hög kvalitet, oavsett utförare. Vi vill att verktygen för kvalitetsuppföljning utvecklas för att än bättre säkerställa att alla får bästa möjliga service för sina skattepengar. Det viktiga för oss är god kvalitet, inte vem som är utförare.

Vi tar fasta på att stockholmarna värdesätter kombinationen av en tät levande stad och grönområden av hög kvalitet. Vi vill bygga vidare på den trygga, tillåtande och framtidsinriktade staden, som så många älskar och allt fler väljer att bo i. Vi gör detta utifrån vår vision om att göra Stockholm till världens bästa stad att bo, leva och arbeta i – i dag och i framtiden.

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-12-15

13

Vår bärande idé är att utveckla politiken, inte för politikens egen skull, utan för att ge svar på de verkliga samhällsproblem som staden står inför och som är kännbara för stockholmarna i vardagen. Vi har ett annat alternativ till den socialdemokratiskt ledda majoritetens på samtliga verksamhetsområden, men kännetecknas framförallt av ett tydligt fokus på kärn- verksamheten och största samhällsproblem.

Fokus på kärnverksamheten

Stadsdelsnämnden ska vara en lokal länk samt ansvara för dialog mellan medborgare, stadens förvaltningsorganisation och förtroendevalda. Stadsdelsnämnden ska arbeta för att säkerställa likställigheten över staden i den service som erbjuds stockholmarna inom förskola, äldreomsorg, sociala verksamheter samt lokala kultur- och fritidsverksamheter.

Framtiden kräver att stadsdelsnämnderna prioriterar kärnverksamheterna i välfärden. Kostsamma byråkratiska mellannivåer och projekt behöver minskas och en effektiv fortlöpande kostnadsuppföljning är väsentlig. Det nuvarande styrets budget bygger på ohållbara skattehöjningar och ökande låneskuld. Istället för att öka anslagen till kärnverksamheter så som utbildning, omsorg och service i stadsdelar och nämnder skapas en växande byråkrati på central nivå. Samma trend kan ses i stadsdelen, där resurser går till inventeringar och handlingsplaner för internt bruk snarare än till verksamheter som angår invånarna i stadsdelen.

Det är viktigt att stadsdelsnämnderna arbetar övergripande kring trygghetsfrågorna och lär av varandras goda exempel. Utgångspunkten ska vara erfarenheter från ytterstadsarbetet där stadsdelsnämndernas trygghetssamordning arbetar nära andra aktörer såsom

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll**Sammanträdesdatum****Blad****2016-12-15****14**

polis, brandförsvar, fastighetsägare, anhöriga, föräldrar och föreningar.

Arbete och företagande

Stockholm byggs starkt genom fler i arbete. Endast en varaktigt hög sysselsättning kan trygga en stabil finansiering av välfärden. När fler arbetar kan vi fortsätta lägga grund för och värna vårt gemensamma. När fler arbetar tryggas sammanhållningen och ökar självbestämmandet. Alla stockholmare ska vara, eller ges verktyg för att bli, självförsörjande

Stadsdelen ska verka för att förbereda och rusta fler för det första jobbet och vara en region som drar till sig människor från andra delar av Sverige och världen, öppen för den mångfald av kulturer som det innebär. Den som kommer hit från ett annat land ska få en snabb introduktion där staden samarbetar med föreningar och arbetsliv för att människor ska lära sig ett nytt språk, en ny kultur och hitta ett nytt arbete. Skarpnäck ska ha ett gott företagsklimat och nämnden ska vara lyhörd för, och hjälpa lokala, företagares behov och synpunkter. Fler småföretag är viktigt för jobb i stadsdelen och för levande centra.

Alliansen i stadsdelen vill aktivt verka för att nyetablering av företag och arbetsplatser förläggs till stadsdelen, särskilt till Skarpnäcksfältet. Samarbetet med lokala företagarföreningar och näringslivsföreträdare skall stimuleras, utvecklas och fördjupas. Detta sker bland annat genom stadsdelens näringslivsråd där företrädare för förvaltning och nämnd deltar tillsammans med lokala företagare. Nya samverkansformer och en utvidgad dialog kring hur våra stadsdelar ska utvecklas och förbättras är en prioriterad fråga för Skarpnäcksalliansen

Sammanträdesprotokoll**Sammanträdesdatum****Blad****2016-12-15****15**

Stadsdelsnämnderna ska aktivt stödja arbetsmarknadsnämnden i arbetet med arbetsmarknadsåtgärder, vilket omfattar ett ansvar för att bereda platser för praktiktillfällen för offentligt skyddade arbeten samt andra insatser som syftar till att den enskilde ska bli självförsörjande.

Individ och familjeomsorg och socialpsykiatri

Alla människor ska tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet. I Alliansens Stockholm har alla samma rätt till en trygg uppväxt och samma möjligheter att kunna skapa sig en bra framtid. Alla ska kunna leva ett liv utan trakasserier, diskriminering, fattigdom eller övergrepp.

Människor med funktionsnedsättning ska, så långt det är möjligt, ha samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv och ha ett arbete att gå till. Inriktningen för stöd och service till personer med funktionsnedsättning är att identifiera och ta bort det som hindrar delaktighet i samhället och ett självständigt liv. Omsorg och insatser ska präglas av värdighet och respekt och hänsyn ska tas till de olika behov som yngre och äldre har. Personer med funktionsnedsättning ska ha rätt att själva välja boende och korttidsboende samt utförare av daglig verksamhet, hemtjänst, ledsagning, avlösning och personlig assistans. Stadsdelen ska fortsätta sitt arbete med att avskaffa kvarstående enkelt avhjälpna svårigheter och öka såväl den fysiska tillgängligheten som tillgängligheten och delaktigheten i samhället i stort. Den enskildes rätt till individuell behovsprövning och att beslutade insatser verkställs inom skälig tid ska följas. Biståndsbedömningen förs över från stadsdelsnämnderna till socialnämnden och personer med funktionsnedsättning ska ges ett värdigt bemötande.

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-12-15

16

Stadsdelsnämnderna ska i samverkan med socialnämnden planera för utbyggnad av boenden för personer med psykisk funktionsnedsättning. Personer som bor i gruppboende eller serviceboende ska ha rätt till en stödperson. Möjligheten för personer med funktionsnedsättning att kommunicera med staden eller att utnyttja e-tjänster ska i största möjliga mån vara lika god som för övriga invånare. Information som publiceras på stadens webbplats ska även vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.

Stadsdelsnämnden ska arbeta för att sysselsättningen bland personer med psykisk och neuropsykiatrisk funktionsnedsättning förbättras. Stadsdelen ska samarbeta med arbetsmarknadsnämnden i syfte att visa vägar till arbete. Alternativen behöver anpassas efter individen och därför upparbetas kontakter med företagare i närmiljön för att åstadkomma ett mer varierat utbud. Deltagarna i daglig verksamhet ska ges möjlighet till kontakter med den ordinarie arbetsmarknaden. Därmed sprids även kunskap till företagen om vad målgruppen kan bidra med.

Stadsdelsnämnderna ansvarar för insatser till barn och ungdomar som riskerar att fara illa eller som genom kriminalitet och missbruk riskerar att skada sin egen hälsa och utveckling. Tidiga insatser är av central betydelse. Nämnden ansvarar också för insatser till vuxna med behov av stöd och hjälp för att komma ifrån missbruk eller som är i behov av annat stöd, till exempel våldsutsatta kvinnor, hemlösa och anhöriga till missbrukare. En god och kvalitativ öppenvård ska prioriteras i syfte att förebygga och minska institutionsvården. I ansvaret ingår även att tillhandahålla anpassat boende och boendestöd samt arbete och sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning. Socialtjänstens arbete ska grundas på respekt för den enskilda individens önskemål och val.

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-12-15

17

Den enskilde ska också ha inflytande över och vara delaktig i utformandet av sin insats

Individ- och familjeomsorgen utgör kärnan i stadsdelsnämndernas uppdrag som geografiska socialnämnder. En rad utmaningar kan identifieras inom området för de kommande åren. I takt med stadsdelens befolkningsutveckling kommer antalet personer i behov av stöd och insatser kopplade till området att öka. Antalet barn och unga ökar och så även antalet anmälningar och utredningar om barn som far illa. Målgrupperna förändras också och inom såväl vuxna missbruk som socialpsykiatri är utvecklingen ökade diagnoser och komplexa vårdbehov. Förändringar i målgrupper ställer krav på ett kvalificerat stöd som kan anpassas utifrån den enskildes behov. Detta ställer sammantaget allt högre krav på en effektiv, rättssäker och kvalitativ socialtjänst. För att säkerställa en hög kvalitet är det av vikt att spetskompetens finns tillgänglig inom organisationerna.

Socialtjänstlagen fastslår att barnets bästa ska vara avgörande vid beslut och andra åtgärder som rör vård- eller behandlingsinsatser. Ett barn ska ges möjlighet att framföra sina åsikter i frågor som rör barnet. Barns delaktighet i utredningsarbetet är ett viktigt utvecklingsområde som fortsatt ska prioriteras. Stadsdelens socialtjänst behöver ha fokus på att öka brukarmedverkan, delaktighet och dialog med barn och unga. Stadsdelsnämnden ska fortsatt prioritera uppföljning av placerade barn och unga samt barn som lever med våld i nära relationer. Stadsdelsnämnden ska tillsammans med socialnämnden utreda hur barnens rätt till självbestämmande och integritet kan stärkas inom psykiatri.

Stadsdelsnämnden ska erbjuda en god öppenvård som alternativ till slutenvård. Intentionen ska vara färre

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-12-15

18

placeringar på institution och att hitta former för insatser på hemmaplan. Stadsdelsnämnden ska fortsatt utveckla arbetet för att stärka stödet för barn och unga med psykisk ohälsa. Samverkan mellan socialtjänst, skola och hälso- och sjukvården är en viktig del i detta arbete.

Barn och unga i familjehem är ska vara en högt prioriterad målgrupp. Stadsdelsnämnden ska fortsatt utveckla rutiner för tillsyn, uppföljning och utredning av familjehem och följa upp att stadens riktlinjer för familjehemsvård efterlevs. Nämnderna ska även verka för rekrytering av fler familjehem. Vid placering av barn och unga ska staden ingå avtal med respektive familjehem. Höga krav ska ställas på utförarna. Barn som placeras i familje- och jourhem är i behov av en trygg tillvaro. Felplasseringar och barn som far illa i familjehem måste noggrant följas upp och åtgärdas. Olämpliga familjehem ska registreras.

Barnhälsovårdsprogrammet för förstagångsföräldrar, riktade till socioekonomiskt utsatta områden, ska fortsätta och utökas till fler områden vid behov. Projektet Stella, som syftar till att ge stöd till föräldrar som fräntas vårdnaden om sitt barn och stärka föräldrarnas förutsättningar till samarbete med socialtjänst och familjehem ska permanentas

En god skolgång utgör en av de främsta skyddsfaktorerna för barn som riskerar att fara illa. Samverkan mellan skolan och socialtjänsten måste intensifieras för att uppnå en tydligare helhetssyn kring de barn som far illa eller riskerar att fara illa. Föräldrastödinsatser som ger goda effekter ska prioriteras och Ungdomsjourens uppsökande verksamhet riktade till unga i riskmiljöer ska utökas till fler områden.

För att möta barns och ungas behov behöver staden använda samma arenor som de unga. Digitala tjänster ska

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-12-15

19

utvecklas för att öka tillgängligheten och nå nya grupper. Stadsdelsnämnderna ska arbeta förebyggande genom att skapa meningsfull sysselsättning för barn och ungdomar under sommarmånaderna, exempelvis genom feriearbeten, dagkollo och samarbete med idrottsföreningar och andra organisationer.

Arbetet mot hemlöshet ska vara ett prioriterat område i staden. Arbetet mot hemlöshet ska vara långsiktigt och stadsdelen ska prioritera förebyggande insatser för att undvika att personer hamnar i hemlöshet, exempelvis genom budget- och skuldrådgivning. Det är viktigt att stadsdelsnämnderna och bostadsbolagen samarbetar för att förebygga vräkningar. Stadsdelen ska ha riktlinjer för det vräkningsförebyggande arbetet. Stadsdelsnämnderna ska erbjuda ett personligt möte vid budget- och skuldrådgivning. Det är särskilt viktigt att familjer med barn snabbt erbjuds rådgivning. Inga barnfamiljer ska behöva vänta mer än en vecka på att få sitt första budget- och skuldrådgivningssamtal.

Ett allt större antal ensamkommande barn söker sig till Sverige och Stockholm. Detta ställer stora krav på stadens insatser och möjlighet att tillgodose behoven för de som placeras i Stockholm för att säkra en snabb integrering. För att åstadkomma en rättvisare fördelning av ensamkommande barn mellan stadsdelarna samt en tydligare arbetsfördelning inom socialtjänsten behövs kraftfulla och centralt samordnade stadsövergripande insatser. Stadsdelens medarbetare ska känna trygghet och ett stöd i det arbete som görs och de ensamkommande ska uppleva Stockholm som en stad där möjligheterna till en god framtid finns.

De arbetssätt som stadens socialtjänst använder sig av ska vara evidensbaserade. Arbetet och metoderna behöver också noga dokumenteras, följas upp och utvärderas. Till

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-12-15

20

exempel ska ekonomiska bidrag ska frångås aktörer som upplåter en plattform för våldsbejakande extremism. Bidrag ska följas upp noggrant och utvärderas av den bidragsgivande nämnden

Personalomsättning bland socialsekreterare är en stor utmaning inom stadsdelens socialtjänst och det kommer behövas kraftfulla insatser för att bibehålla och rekrytera nya medarbetare. Större enheter med möjlighet till specialisering och utveckling kan hjälpa för att både öka attraktionskraften hos stadens socialtjänst och möjligheten att få de anställda att över tid trivas och stanna inom verksamheterna.

En relativt hög rörlighet bland socialsekreterare och biståndsbedömare får effekter på kvalitet, kontinuitet och arbetsmiljö. För att säkerställa en rättssäker myndighetsutövning och trygga en god kompetensförsörjning är det viktigt att stadsdelsnämnden erbjuder nya medarbetare en gedigen introduktion och stöd till medarbetare. Chefer har en viktig roll i arbetet för att säkerställa en rättssäker myndighetsutövning och en god arbetsmiljö. Chefer behöver goda kunskaper om de krav arbetsgivarrollen ställer.

Barnomsorg och förskola

I förskolan ska barnen lägga grunden till ett livslångt lustfyllt lärande, kunna leka, känna trygghet och inhämta kunskaper och värden. Under de två gångna mandatperioderna då alliansen styrde var förskolan en av stadens mest uppskattade verksamheter, med några av landets minsta barngrupper, genomgående en hög kvalitet och en stor mångfald i pedagogiska inriktningar. Mål för verksamhetsområdet ska vara att barn och elever inhämtar kunskaper och värden.

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-12-15

21

Barnen i Skarpnäck ska erbjudas en förskola och skola i världsklass. Hos oss ska varje barn kunna växa och utvecklas, oavsett förutsättningar hemifrån och oberoende av könstillhörighet. Det ska finnas ett brett urval av verksamheter, inriktningar, kommunala och fristående alternativ, där kvalitén på omsorg, kunskap och lärande står i fokus. Stadsdelen ska erbjuda en trygg och inspirerande miljö för barn och ungdomar att växa upp i.

Allra viktigast blir förskolans verksamhet för de barn som till exempel inte har med sig det svenska språket hemifrån. Förskolan ska bidra till att alla barn får sitt första möte med språk, matematik, och naturkunskap. Litteraturen ska ha en given plats i förskolan. Förskolebarns språkutveckling stimuleras genom ett aktivt samarbete mellan förskolorna och biblioteken i närområdet. Projektet Stockholm Högläser, där varje förskola utser ett läsombud som driver det läsfrämjande arbetet, är en fortsatt viktig del i detta arbete. Alla barn ska få möjlighet till inblick i den digitala världen och därför vill vi att staden fortsatt satsar på att surfplattor finnas i förskolan, som komplement till böcker och som pedagogiskt hjälpmedel för lärande och lek.

Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med skolnämnden följa behovet av finskspråkig förskola och säkerställa att utbudet av platser motsvarar behovet. Stadsdelsnämnderna ska, utifrån minoritetslagstiftningen, kunna erbjuda hela eller delar av förskoleverksamhet på finska. Varje stadsdelsnämnd ska vara tydlig i sin information om tillgången till förskoleverksamhet på finska.

En hög personaltäthet ska fortsatt prioriteras och stadsdelsnämnden ska prioritera målet om barngruppernas storlek. Uppföljningen av riktlinjerna för antal vuxna per barn i förskolan ska skärpas för att säkerställa att riktlinjerna följs. Ett tak för barngruppernas storlek är

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-12-15

22

viktigt att sätta eftersom barngruppernas storlek tenderar att öka. Alla familjer ska kunna få en förskoleplats i Skarpnäck och barnomsorgsgarantin ska hållas.

Stockholm ska aktivt arbeta med att öka förskolläraryrkets attraktionskraft. Förskolechefens ledarskap är av avgörande betydelse för förskolans kvalitet. Verksamhetens utveckling kräver ett pedagogiskt ledarskap, som långsiktigt och uthålligt skapar förutsättningar för att arbeta mot uppställda mål och driva ett systematiskt kvalitetsarbete. Kompetensförsörjning är en nyckel för hög kvalitet i stadens förskolor och en fortsatt utmaning i och med de stora ökningarna av antalet barn. Den som leder den dagliga verksamheten och har det pedagogiska ansvaret för en förskoleavdelning eller förskola ska vara förskollärare. För att genomföra läroplanens intentioner är det viktigt att stadsdelsnämnden prioriterar arbetet med att öka andelen förskollärare. Målsättningen är att minst hälften av medarbetarna ska ha pedagogisk högskoleutbildning, för att på sikt öka ytterligare.

Alliansen i stadsdelen vill stärka arbetet med rekrytering, kompetensutveckling och karriärvägar för förskolans personal. En viktig del i detta är att verka för mångfald i personalsammansättningen. För att trygga en fortsatt personalförsörjning är det viktigt att Skarpnäck erbjuder medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning från barnskötare till förskollärare parallellt med arbetet. Stadsdelsnämnderna ska arbeta för att kontinuerligt erbjuda förskolans chefer och medarbetare möjlighet till kompetensutveckling. Arbete ska ske för att kunna möta upp med en god arbetsmiljö där sjukskrivningarna sänks och genom att erbjuda konkurrenskraftiga löner.

Stockholms stads förskoleprogram "Framtidens förskola" anger fokus för verksamheten i stadens förskolor. Det

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-12-15

23

positiva sambandet mellan kost, rörelse och hälsa grundläggs redan i förskoleåldern. Alla barn ska få god, varierad och näringsriktig mat i förskolan. Vi vill fortsätta och utveckla det arbete med lokala förskolemåltider som inleddes när alliansen styrde stadsdelen, med både mer närodlad och ekologisk mat.

Trygghet

Skarpnäck ska vara en trygg stadsdel där gatumiljöer och verksamheter är fria från våld och hot. Det är en grundläggande rättighet att känna sig säker och trygg när man vistas ute i sitt närområde. Vi kan konstatera att otryggheten har ökat i vår stadsdel under senare år efter flera år av stadig nedgång. En välskött fysisk miljö är en grundläggande förutsättning för att stävja känslan av otrygghet, och förebygga kriminella utvecklingar. Det är också viktigt brottsliga uttryck direkt ageras på, trycks undan och beivras i samarbete mellan polis och socialtjänst.

Det är angeläget att stadsdelsförvaltningen arbetar aktivt för att upprätthålla ett kontinuerligt samarbete med polisen. Till det hör att utnyttja alla möjligheter att dela med sig av information som kan vara användbar för polisen. Avhoppare från kriminell livsstil ska vara en tydlig målgrupp för socialtjänsten. Alla stadsdelsnämnder ska ha en samordnare med särskilt ansvar för avhoppare, arbetet ska ske i samverkan med polis och den nationella samordnaren. Unga vuxna med etablerat missbruk behöver erbjudas kunskapsbaserad vård- och behandlingsinsatser som är anpassade till deras behov. Unga i riskzon och personer i tidigt skede av missbruk ska erbjudas lättillgängliga insatser.

Nämndens drogförebyggande arbete ska fortsatt prioriteras. Preventionsenheterna ska arbeta för att minska

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-12-15

24

de riskfaktorer. Stockholmsenkäten är ett viktigt verktyg för stadens framtida planering inom preventionsområdet. Obligatoriska föräldrasamtal ska hållas senast efter 24 timmar när en påverkad minderårig påträffats av polis eller socialtjänst eller när en ungdom anmäls för brott.

Arbetet med sociala insatsgrupper är fortsatt prioriterat i Skarpnäck och stadsdelsnämnden förutsätts använda denna arbetsmetod. Socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna ska arbeta koordinerat och samordnat med målgruppen 20–29 år.

Arbetet mot våld i nära relationer ska prioriteras. Stadsdelsnämnden ska utveckla rutiner och metoder för att inventera målgrupperna och för att upptäcka våldet och hitta våldsutsatta. Stadsdelsnämnden ska ha ett våld i nära relationsteam som även ska vända sig till män. Ett större fokus behöver läggas på att utveckla det preventiva arbetet för att angripa våldets ursprung. Arbetet med ökade insatser till våldsutövare behöver utvecklas. Det ska finnas ett tydligt barnperspektiv i alla utredningar. Våld i nära relationer är en allvarlig folkhälsofråga som får stora konsekvenser för de drabbade. Alla som utsätts för våld har rätt till lika stöd oavsett inkomst. Även män drabbas av våld i nära relationer. Arbetet med våld i nära relationer ska inkludera olika målgrupper och kompetensen kring detta ska stärkas hos berörd personal.

Fler par som är utsatta för hedersrelaterade hot bör ges plats på skyddade boenden. Riktade stöd ska ges till verksamheter som arbetar för att motverka hedersproblematik.

Stadsdelen ska arbeta enligt de nya stadsövergripande riktlinjerna för våldsbejakande extremism. Stadsdelsnämnden ska snarast arbeta fram lokala

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-12-15

25

handlingsplaner. Den lokala handlingsplan som skulle upprättats för vår stadsdel är sex månader försenad. I stadsdelen har konstaterats uttryck för olika former av extremism där uttryck för våldsbejakande islamism, rasism och vänsterextremism förekommit. All stadens verksamhet ska bygga på forskning och beprövad erfarenhet.

Barn, kultur och fritid

I Alliansens Stockholm har alla barn rätt till en trygg uppväxt under goda levnadsvillkor. I Skarpnäck bedrivs viktig verksamhet, både kommunalt och i fristående regi, för att ge unga i stadsdelen tillgång till ett stimulerande utbud av fritidsaktiviteter. I samverkan med det lokala föreningslivet och andra aktörer ska en mångfald av verksamheter för barn och unga erbjudas. Det är angeläget att i planeringen av verksamheter för barn och ungdomar ta särskild hänsyn till behoven hos barn och ungdomar med funktionsnedsättning.

Fritidsgårdar erbjuder många ungdomar en mötesplats på lov, kvällar och helger. I Skarpnäck ska det goda samarbetet med föreningar och organisationer kring ungas fritid fortsätta. Grunden för verksamheten är en miljö där ungdomar själva har möjlighet att tillsammans med personalen planera och genomföra olika aktiviteter i en stimulerande och trygg atmosfär. Pojkar och flickor ges samma möjligheter till aktiviteter.

Stadsdelsnämnden ska ges i uppdrag att tillsammans med idrottsnämnden, kulturnämnden och skolnämnden utreda möjligheterna att införa profilfritids i Stockholms stad. Profilfritids är fritidshem som drivs av föreningar på uppdrag av staden, men där föreningarna själva ges möjlighet att skapa en egen profil. Syftet är att ge barn och unga en ökad valfrihet när det gäller fritidsgårdar och

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-12-15

26

lovaktiviteter. Det är viktigt att verksamhet erbjuds i flera delar av stadsdelen då ungdomar sällan rör sig mellan de olika delarna.

Sommarkoloniverksamhet i olika former är en av många viktiga verksamheter för barn och unga i Stadsdelen. För att öka deltagandet ska stort fokus ligga på att skapa aktiviteter och sommarkollon som attraherar barn och unga med olika kulturell bakgrund. Kollovistelse ska kunna förenas med sommarskola, för att möjliggöra även för elever i behov av extra stöd och undervisning att åka på sommarkollo. Det samarbete som i dag sker med frivilligorganisationer kring denna verksamhet ska utvecklas.

Stadsdelen ska fortsatt planera för att erbjuda ungdomar i Stockholm feriearbeten under både sommar- och vinterlov och utöka både antal och antal områden.

Den öppna förskolan i stadsdelen uppskattas och efterfrågas av barn och föräldrar. Verksamheten erbjuder stimulans och gemenskap till barn som inte är inskrivna i förskoleverksamheten samt stöd och utbyte till föräldrar och dagbarnvårdare. Lokalerna bör användas längre tid på dagarna för att bidra till parklekarnas fortlevnad. Som ett led i den växande staden bör utbudet av parklekar förstärkas genom att staden aktivt arbetar med att engagera externa aktörer som vill anlägga och driva parklekar i flera parker. Möjligheten att utveckla och utöka parklekarnas pedagogiska innehåll till öppna förskolor med parvis bemanning ska prövas.

För att stimulera lokala föreningar och därigenom kulturliv och idrottsaktiviteter för stadsdelens ungdomar finns föreningsstöd att söka. Det krävs dock överblick, transparens och likvärdighet i hur staden fördelar stöd till föreningslivet.

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-12-15

27

Friluftslivet så som närheten till Nackareservatet och allt det har att erbjuda i form av en aktiv fritid och rekreativ miljö ska även i fortsättningen värnas vid framtida projekteringar. Där lämpliga platser finns och vid upprustning av exempelvis badplatser eller parker ska i möjligaste mån utegym planeras. Allt för att alla invånare ska ges möjligheten att träna. I framtida projekt ska möjligheterna till stadsodlingar ses över och de koloniområden som redan finns ska ges möjligheten till fortlevnad.

Ekonomiskt bistånd

Stadsdelsnämnden ansvarar för myndighetsutövning gentemot enskilda medborgare som ansöker om ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen. Dessutom ansvarar stadsdelsnämnden för insatser för att den enskilde ska bli självförsörjande. Arbetet med ekonomiskt bistånd ska utgå från ett tydligt barnperspektiv. Ett viktigt syfte med det utvecklingsarbete som bedrivits inom det ekonomiska biståndet är att samtliga stadsdelsnämnder ska använda evidensbaserade instrument för bedömning både vid nybesök samt vid långvarigt behov av ekonomiskt bistånd.

Målsättningen med arbetet är att, vid sidan om att säkerställa ett kortvarigt ekonomiskt stöd till de som uppfyller socialtjänstlagens krav, minimera antalet bidragsberoende. Erfarenheten visar att förstärkt handläggning inom ekonomiskt bistånd för att förstärka arbetet med initial och fördjupad bedömning har positiv effekt. I framtiden kommer det ställas krav på en förmåga till ökad – i huvudsak digital – förmåga till samverkan med andra myndigheter och inte minst Försäkringskassan. Kompetens för att klara denna samverkan måste

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-12-15

28

säkerställas och kan enklare ske i större organisationer än mindre.

Bidragssystemen ska ge alla en grundläggande trygghet under perioder man inte kan arbeta och försörja sig själv. Samtidigt måste arbetet med att främja rehabiliterande insatser för mottagare av ekonomiskt bistånd utvecklas och drivkrafter för att arbeta stärkas för att inte riskera att förpassa människor i ett livslångt utanförskap och bidragsberoende.

Det finns skäl att utveckla arbetet med att främja rehabiliterande insatser för mottagare av ekonomiskt bistånd, för att få tillbaka människor i arbetet. Socialnämnden ska, tillsammans med stadsdelsnämnderna och arbetsmarknadsnämnden, etablera samverkan med Försäkringskassan i syfte att utforma rutiner för samarbete när personer med ekonomiskt bistånd är i behov av stöd för samordning av rehabilitering. Genom Jobbtorg Stockholm ska alla som idag är beroende av ekonomiskt bistånd på grund av att de är arbetslösa garanteras en snabb individuell bedömning och en aktivitetsplan

Äldreomsorg

Äldreomsorgen ska hålla hög kvalitet. De äldre ska kunna känna sig trygga och omsorgen ska uppfylla deras behov och ta hänsyn till deras önskemål. Det är viktigt att äldre bemöts med respekt för sin värdighet och sina livsval och att de ges möjlighet att påverka sin egen livssituation och omsorg. Äldreomsorgen ska präglas av personligt inflytande, trygghet och respekt. Genom att fånga upp enskilda människors verkliga behov ska vården och omsorgen hålla en god kvalitet.

Den enskilde har rätt till individuell behovsprövning och att beslutade insatser verkställs inom skälig tid. Stadens

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-12-15

29

riktlinjer för biståndsbedömning ska stärka den enskildes inflytande och möjliggöra för den äldre att påverka hemtjänstinsatsen och omdisponera denna inom ramen för det beviljade biståndsbeslutet. De boendeformer som erbjuds stadens äldre ska vara anpassade efter olika individuella behov. Den enskilde som så önskar ska kunna bo kvar i sin bostad eller äldreboende till livets slut utan att behöva flytta, även om behoven av vård och omsorg ökar.

Alliansen försvarar äldres rätt att välja, medan majoriteten vill inskränka valfriheten. Lagen om valfrihetssystem (LOV) är en förutsättning för fungerande valfrihet och lika villkor för mindre aktörer, och ska finnas kvar. Ibland framstår det som att hög kvalitet inom äldreomsorgen endast är en fråga om pengar. Det stämmer inte. Det krävs också ett flexibelt ledarskap, en tydlig värdegrund och en effektiv administration. Alliansen vill verka för att personaltätheten ska öka och större satsningar göras på kompetensutveckling och vidareutbildning. Fler kan motiveras att stanna i yrket längre.

Rehabiliterande och hälsofrämjande insatser ska vara ett prioriterat område. Att kunna komma ut från sin bostad är mycket betydelsefullt. Vi vill fortsätta utveckla det området i Skarpnäck och verka för att stadsdelen ska ta fram en plan för hälsofrämjande och förebyggande insatser för äldre och i samverkan med äldrenämnden ta del av forskning på detta område.

Under Alliansens Skarpnäck har vi bedrivit ett framgångsrikt arbete för bättre måltider i förskolan, men även maten för äldre behöver uppmärksammas. Måltiden är en viktig stund på dagen och äldre ska alltid kunna välja på flera olika måltider. Äldre som har hemtjänst ska alltid kunna välja om man vill ha matlåda eller få hjälp med att laga mat i det egna köket.

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-12-15

30

Stadsdelsnämndens verksamheter för äldre ska hålla öppet även under sommar och storhelger. Det är just på sommaren, när släkt och vänner är bortresta, som man har störst behov av att kunna träffa andra.

Hemtjänsten har en viktig roll och den mångfald av utförare som stockholmarna kan välja mellan ska fortsatt bevaras. Samtidigt är det viktigt att fastställa en så hög kvalitet som möjligt. Arbetet för en god arbetsmiljö där antalet sjukskrivningar minskar ska prioriteras.

Under de närmaste åren kommer antalet personer äldre än 80 år att minska i stadsdelen för att sedan öka igen och därmed ökar också behovet av olika former av vård- och omsorgsboende. Äldre som har omfattande behov av hemtjänst och som vill flytta till vård- och omsorgsboende ska alltid få möjlighet att göra det om det inte medför några extra kostnader för stadsdelen. Stadsdelen ska uppmuntra lösningar som seniorboenden och kollektivboenden. Vid biståndsbedömning ska särskild hänsyn tas till hög ålder kombinerat med ensamhet.

Hur väl staden lyckas uppfylla verksamhetens mål och ge stockholmarna en god service är i hög grad beroende av kompetens och engagemang hos medarbetare och chefer. För att ge äldre i Stockholm en god vård och omsorg krävs ett gott ledarskap samt engagerad och utbildad personal. Inom äldreomsorgen finns ett behov av grundutbildning som måste mötas. Målet är att all tillsvidareanställd personal ska ha grundutbildning. Därtill är det viktigt att ta tillvara kunskaperna hos personer som talar andra språk, eller har kulturell eller annan kompetens som kan höja kvaliteten i omsorgen som ges till Stockholms åldrandebefolkning med bakgrund i andra länder. En god kommunikation med äldre personer med utländsk bakgrund är viktigt för den enskildes trygghet. Staden ska

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-12-15

31

därför även initiera och möjliggöra för flerspråkig hemtjänst. Staden ska verka för att personal ska ges kompetensutveckling inom fokusområden såsom missbruk, psykiatri och våld i nära relation.

Stadsbyggnad och stadsmiljö

Stockholm är Europas snabbast växande huvudstad. Det ställer höga krav på ett omfattande bostadsbyggande, som framgångsrikt förenar kvantitet i bostadsmålen med kvalitet i byggandet. Effektiviteten i planprocessen behöver öka, planberedskapen måste stärkas väsentligt och strategier behöver tillämpas för att bygga attraktiva stadsmiljöer i hela Stockholm. Fler unga behöver den första bostaden för att kunna ta det första jobbet.

Skarpnäcks stadsdel ligger vacker beläget nära till natur såväl som storstad. Många har valt att bo i Skarpnäck på grund av dess närhet till naturreservaten som angränsar stadsdelen. I Skarpnäck finns tillgången till två av Stockholms största naturreservat, Flaten och Nackareservatet, och tillgången till natur är god. Vi har god kollektivtrafik och när tunnelbanan byggs ut kan det bli tätare turer. Detta gör att Skarpnäck lämpar sig väl för mer bostadsbyggande och en tätare, mer stadslik struktur vilket kan ske utan att minska tillgången till grönområden.

Stadsdelen ska utvecklas genom förbättrad trygghet, goda utbildningsmöjligheter, tillgång till fler jobb, bättre infrastruktur och stadsmiljö. Invånarnas delaktighet i stadens tillväxt är viktig. Det ska vara enkelt att framföra synpunkter och idéer kring stadsdelens utveckling. Den fortsatta utvecklingen av ytterstaden är väsentlig för Stockholms framtid och ställer krav på en tydligare sammanvävning av staden, där nya kopplingar skapas och befintliga samband stärks.

Sammanträdesprotokoll**Sammanträdesdatum****Blad****2016-12-15****32**

Bostäderna ska byggas i attraktiva och kollektivtrafiknära områden där det är enkelt att gå, cykla och åka kollektivt. Den växande stadsdelen förutsätter att vi bygger nya parker och vårdar de befintliga och uppmuntrar boende att engagera sig i sin närmiljö. Nya områden och bostäder ska präglas av varierande och nydanande arkitektur och ha hög miljö- och energiprestanda. Planeringen av nya bostäder måste även inkludera fler förskolor, skolor, idrottsytor, säkrad plats för fritid och rekreation samt olika former av specialbostäder. En samhällsplanering med gröna rekreationsytor och inbjudande stadsrum ger en god stadsmiljö.

Behovet av många nya bostäder innebär en omfattande förtätning och den centrala stadens utvidgning. Denna förtätning kan göras dels genom kompletteringsbebyggelse, dels genom en mer omfattande stadsomvandling. Vi kommer det närmaste åren se både kompletteringsbebyggelse och två byggnadsprojekt i stadsdelen, dels Hammarby – Björkhagen och dels Bagarmossen – Skarpnäck. Där är det viktigt att beakta dessa värden kring god stadsmiljö och principer om gröna rekreationsrum, men också se över om en högre ambition och exploateringsgrad är möjlig.

Det som byggs nytt ska vara varierat i såväl gestaltning som upplåtelseform, och fokusera på kvartersstadens kvaliteter med levande bottenvåningar och en tydlig gränsdragning mellan privata och offentliga ytor. Inom ramen för denna utveckling behöver staden stärka hållbarhetsperspektiven samt ytterligare utveckla strategierna för planering och ekonomi. Nämnden har även en viktig roll i utvecklandet av fler områden i stadsdelen. I arbetet med att göra Stockholm tillgängligt för alla har stadsdelsnämnderna ett viktigt ansvar. Tillgänglighetsfrågorna ska vara en naturlig beståndsdel i

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-12-15

33

den dagliga verksamheten. Arbetet med att rusta upp och tillgänglighetsanpassa stadens ska fortgå.

I och med att Skarpnäck växer och förtätas ökar också kraven på stadsdelsområdets infrastruktur. Att göra Stockholm till en mer sammanhållen stad utgör en grundläggande tanke i översiktsplanen. I detta sammanhang är det viktigt att en helhetssyn tillämpas vid bostadsbyggande och stadsplanering, vilket innebär att utvecklingen av infrastrukturen i vårt stadsdelsområde måste innehålla såväl en utbyggnad av gång-, cykel- som bilvägar. Vidare bör nya parkeringar byggas i anslutning till kollektivtrafik för att underlätta arbetspendling, liksom förbättringar för kollektivtrafiken i form av nya busslinjer och ökad turtäthet för befintliga busslinjer, särskilt utefter Gamla Tyresövägen där avståndet till T-banestationer är långt. Planeringen av Spårväg Syd måste fortsätta och målsättning bör vara att knyta ihop hela Söderort, från Skarpnäck till Skärholmen. En satsning på laddningsstolpar för el- och ladd-hybridbilar är önskvärd och kan genomföras tillsammans med det lokala näringslivet. När kommande byggprojekt planeras i stadsdelen, där sambandet mellan Bagarmossen och Skarpnäck är det mest omfattande, är det viktigt att planarbetet inkluderar satsningar på tätare kollektivtrafik, förenkling för gång- och cykeltrafik liksom en utredning av behovet av en komplettering eller upprustning av vägnätet.

I takt med att staden växer ökar trycket på grönområden och parker, vilket ställer högre krav på stadsdelsnämnders skötsel och underhåll, men också på medborgarnas personliga ansvar för en ren stad. Skarpnäck ska vara klotterfritt och det ska vara rent och städat på allmänna platser såsom gator, torg och parker. Det bidrar till att folk trivs i sin vardag. Det är viktigt att stadsdelsförvaltningen samverkar med trafikinämnden och utvecklar samverkan

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-12-15

34

med privata fastighetsägare för att hela staden ska vara snygg och välskött. Stadens städgaranti ska gälla, vilket innebär att städning, klottersanering och tömning av offentliga papperskorgar ska ske inom 24 timmar efter anmälan.

Invånarna i stadsdelen uppskattar att Stockholm är en cykelstad. Även om mycket har gjorts så krävs mer investeringar för att nå målen. Vi behöver fler och tryggare cykelvägar som knyts ihop till ett sammanhängande nät, och fler lättplacerade cykelställ, inte minst vid omstigningspunkter i kollektivtrafiken.

Skarpnäck har, som ovan nämnts, med det för många Stockholmare så populära bad- och naturområdet Flaten, en fantastisk utvecklingspotential och ett populärt resmål. I den händelse att staden inte aktivt värnar om området, har erfarenheter visat att området är sårbart för vandalism, busliv och illegala bosättningar. Vi vill även att entrén och parkeringen till området görs mer välkomnade. Den illegala parkering som skett behöver förhindras och i förekommande fall beivras. Det är därför viktigt att området fortsättningsvis sköts väl och att de aktörer som verkar i området, både ideella och kommersiella tillmötesgår så att deras verksamhet kan utveckla Flaten. Små förändringar som fler bryggor, regelbunden rensning av sjögräs och tömning av sopkorgar kan göra området mycket trevligare för besökare.

Ersättaryttrande

Ersättare Gunnar Caperius (C) och ersättare Jonathan Lindgren (KD) anmäler att om de hade tjänstgjort hade de anslutit sig till moderaternas och liberalernas gemensamma reservation.